

DECIZIE

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Iuliana Oprea

Judecătorii

Ion Druță, Dumitru Mardari

Nicolae Craiu, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Ion Berdan,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Berdan împotriva
Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în
termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, prin care a
fost admis apelul declarat de către Ministerul Justiției, casată hotărârea Judecătoriei
Buiucani municipiul Chișinău din 15 octombrie 2015 în partea admiterii acțiunii și
emisă în această parte o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii, iar în rest
hotărârea a fost menținută,

c o n s t a t ă :

La data de 28 iulie 2015, Ion Berdan a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la
judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 03 februarie 2009,
la recomandarea Primăriei or. Durlești, a depus la Judecătoria Buiucani
mun. Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva lui Eduard Sibov și Angelei
Sibov cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate
asupra lotului de pământ, iar prin cererea de completare din 12 martie 2009 a
solicitat obligarea pârâților Eduard Sibov și Angela Sibov de a demola garajul
construit neautorizat pe lotul de pământ cu destinație comună în vederea creării căii
de acces spre str. T. Vladimirescu.

Susține că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27
ianuarie 2010 a fost admisă parțial acțiunea și au fost obligați Eduard Sibov și
Angela Sibov să înlătore obstacolele create și să mute gardul conform planului
lotului de pământ din str-la T. Alimoș, 12A, or. Durlești, cu nr. cadastral
0121120555, iar în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Menționează că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2010 au
fost admise apelurile declarate de către Ion Berdan și Eduard Sibov, a fost casată
hotărârea primei instanțe și a fost restituită cauza spre rejudecare în prima instanță.

Afirmă că, la data de 02 iulie 2010, Eduard Sibov și Angela Sibov au depus în Judecătoria Buiucani mun. Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei or. Durlăști și SRL „Tanjar-Co”, intervenienți accesorii ÎS „Cadastru”, OCT Chișinău și Ion Berdan cu privire la anularea actului de constatare pe teren la modificarea planului geometric din 29 mai 2009, iar la data de 13 august 2010, au depus o cerere de chemare în judecată suplimentară împotriva Primăriei or. Durlăști și SRL „Tanjar-Co”, prin care au solicitat asigurarea accesului la drumul public, obligarea Primăriei or. Durlăști de a perfecta actele necesare în vederea legalizării lotului de pământ, introducerea modificărilor în Registrul bunurilor imobile și obligarea Primăriei or. Durlăști de a stabili situația str-lei T. Alimoș pe teren și de a coordona modificările cu toți proprietarii de terenuri, interesele cărora sunt lezate.

Relevă că, prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 09 septembrie 2010 cauza civilă la cererea de chemare a lui Eduard Sibov și a Angelei Sibov împotriva SRL „Tanjar-Co” și Primăria or. Durlăști, intervenienți accesorii ÎS „Cadastru”, OCT Chișinău și Ion Berdan cu privire la anularea actului de constatare și modificarea planului geometric a fost conexată cu cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Berdan împotriva lui Eduard Sibov și Angelei Sibov, intervenienți accesorii Primăria or. Durlăști, SRL „Tanjar-Co” și OCT Chișinău cu privire la obligarea de a muta gardul și de a demola garajul construit neautorizat pe terenul cu destinație comună într-o procedură unică.

Mai relevă că, pe parcursul examinării cauzei, Primăria or. Durlăști, la data de 04 februarie 2013, a depus cerere reconvențională împotriva lui Eduard Sibov și Angelei Sibov cu privire la obligarea demolării garajului construit neautorizat pe terenul cu destinație comună, iar prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 februarie 2014, în baza art. 265 lit. c) CPC, a fost încetat procesul civil pornit în baza cererii reconvenționale depusă de către Primăria or. Durlăști.

Invocă faptul că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 februarie 2014, după o perioadă îndelungată de 04 ani de examinare a cauzei, a fost respinsă acțiunea sa ca fiind neîntemeiată și a fost admisă parțial acțiunea lui Eduard Sibov și a Angelei Sibov, fiind anulat actul de constatare pe teren la modificarea planului geometric, întocmit de către SRL „Tanjar-Co” la data de 29 mai 2009, în rest acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2014 au fost respinse apelul și recursurile declarate de către Ion Berdan și au fost menținute hotărârea și încheierile primei instanțe din 17 februarie 2014 și 31 martie 2014.

Menționează că, prin decizia irevocabilă din 04 februarie 2015 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de către Ion Berdan, au fost casate parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial acțiunea înaintată de către Ion Berdan și au fost obligați Eduard Sibov și Angela Sibova să înlăture obstacolele în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului, ce aparține cu drept de proprietate privată lui Ion Berdan, prin demolarea gardului construit ilegal peste porțiunea de teren din stradela Toma Alimoș, 12a, or. Durlăști, mun. Chișinău și a

fost respinsă acțiunea înaintată de către Eduard Sibov și Angela Sibova ca neîntemeiată, iar în rest hotărârile judecătorești au fost menținute.

Sustine că, la data de 06 februarie 2015, Eduard Sibov și Angela Sibov au depus cerere privind explicarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 04 februarie 2015, iar el a depus cerere privind corectarea greșelilor strecurate în partea introductivă din aceeași decizie, însă prin încheierea din 25 februarie 2015 a Curții Supreme de Justiției a fost respinsă cererea privind explicarea deciziei și a fost admisă cererea sa privind corectarea greșelilor din decizia din 04 februarie 2015, cu corectarea greșelii strecurate în partea introductivă a deciziei enunțate.

Afirmă că, la data de 26 martie 2015, Eduard Sibov și Angela Sibov au depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs din 04 februarie 2015, care prin încheierea din 20 mai 2014 a fost respinsă ca fiind inadmisibilă, iar la data de 18 martie 2015, el a depus cerere de corectare a greșelilor strecurate în decizia din 04 februarie 2015 și în încheierea din 25 februarie 2015 ale Curții Supreme de Justiție, care au fost admise prin încheierea din 01 iulie 2015.

Relevă că, procedura de judecare a cauzei a început la data de 03 februarie 2009 și a fost finisată la data de 04 februarie 2015, ceea ce a dus la încălcarea vădită a termenului rezonabil de judecare a acesteia, care a durat 06 ani, iar durata excesivă a procesului i-a determinat o stare de incertitudine în acești 06 ani, timp în care a fost lipsit de dreptul de a începe construcția casei de locuit, de a îmbunătăți condițiile de trai pentru familia sa, i-a fost lezat dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral 0121120555, deoarece Eduard Sibov și Angela Sibov au construit gardul peste terenul, ce-i aparține, diminuând suprafața terenului de la 0,598 ha până la 0,475 ha, iar suprafața terenul rămasă nu era suficientă pentru a începe construcția casei de locuit.

Consideră că, la caz se atestă o încălcare vădită a dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei, iar urmare a nejudecării în termen rezonabil a cauzei, i s-a cauzat prejudiciu moral, care se exprimă prin suferințe psihice, retrairi și stare de stres și incertitudine timp îndelungat.

Solicită constatarea încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea sa de chemare în judecată împotriva lui Eduard Sibov și Angelei Sibov și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 1500 Euro, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 15 octombrie 2015 acțiunea a fost admisă parțial, a fost constatat faptul încălcării dreptului lui Ion Berdan la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare în judecată a lui Ion Berdan împotriva lui Eduard Sibov și Angelei Sibov, intervenienți accesorii Primăria or. Durlești, OCT Chișinău, SRL „Tanjar-Co” cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului și a fost încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Ion Berdan suma de 15000 lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016 a fost admis apelul declarat de către Ministerul Justiției, casată hotărârea primei instanțe în partea admiterii acțiunii și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La data de 02 iunie 2016, Ion Berdan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și a încălcat normele de drept procedural.

Menționează că, instanța de apel eronat a concluzionat că, el nu a beneficiat de dreptul procedural de a accelera judecarea pricinii, prin care s-ar exprima pasivitatea sa, deoarece orice cauză urmează să fie examinată de către instanța judecătorească într-un termen rezonabil, iar lipsa unei cereri de urgentare sau accelerare nu justifică încălcarea de către instanța de judecată a termenului rezonabil de judecare a cauzei.

Consideră că, este nejustificată aprecierea instanței de apel precum că, examinarea cauzei a început la data de 25 februarie 2009 și a durat până la data de 17 februarie 2014, astfel, pe parcursul a 59 de luni, termen de examinare care este neexagerat și respectiv rezonabil, deoarece instanța de apel, la calculul duratei procedurii de examinare a cauzei aflate pe rolul instanțelor judecătorești, nu a reținut prevederile Recomandării nr. 6 a Curții Supreme de Justiție privind satisfacția echitabilă, din care rezultă că, în cazul procedurilor civile, data începerii curgerii termenului se apreciază la ziua adresării cererii de chemare în judecată, iar data expirării termenului se finalizează odată cu adoptarea unei hotărâri judecătorești asupra fondului pretențiilor și care a devenit definitivă.

Susține că, procedura de examinare a cauzei a început să curgă de la data de 03 februarie 2009 – ziua adresării cererii de chemare în judecată și a durat până la data de 04 februarie 2015, odată cu adoptarea deciziei definitive a Curții Supreme de Justiție, adică cauza civilă s-a aflat pe rolul instanțelor judecătorești timp de 06 ani sau 72 luni, dintre care 05 ani și 14 zile sau 60 luni și 14 zile în prima instanță.

De asemenea, consideră că, este nejustificată și concluzia instanței de apel precum că, examinarea de lungă durată a cauzei a fost determinată nu de pasivitatea instanței de judecată, dar de anumiți factori obiectivi, fără a indica concret care sunt acești factori obiectivi.

Afirmă că, nu este de acord cu concluzia instanței de apel precum că, a fost respectat termenul rezonabil la examinarea cauzei de către instanțele de judecată, deoarece instanța de apel s-a bazat doar pe poziția Ministerului Justiție, iar ultimul nu a prezentat probe pertinente și veridice în acest sens.

Relevă că, decizia instanței de apel este neargumentată și nu corespunde rigorilor legislației în vigoare.

Mai relevă că, la emiterea deciziei, instanța de apel a apreciat arbitrar probele anexate la materialele cauzei, astfel, încălcând prevederile art. 130 CPC.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 07 septembrie 2016 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și modificarea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Ion Berdan a solicitat constatarea încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea sa de chemare în judecată împotriva lui Eduard Sibov și Angelei Sibov, intervenienți accesorii Primăria or. Durlești, OCT Chișinău, SRL „Tanjar-Co” cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 1500 Euro, cu titlu de prejudiciu moral.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, constatând faptul încălcării dreptului lui Ion Berdan la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare în judecată a lui Ion Berdan împotriva lui Eduard Sibov și Angelei Sibov, intervenienți accesorii Primăria or. Durlești, OCT Chișinău, SRL „Tanjar-Co” cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului și încasând din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Ion Berdan suma de 15000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, în rest respingând ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Ministerul Justiției, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe în partea admiterii acțiunii și pronunțând în această parte o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea, în rest menținând hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanța de apel este greșită.

În conformitate cu art. 4 CPC, sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sunt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

În conformitate cu art. 192 alin. (1) CPC, pricinile civile se judecă în prima instanță în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea pricinii, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a pricinii se asigură de către instanță.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta Lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Totodată, Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în art. 6 § 1, statuiască că, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Cerința Convenției trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților, dificultatea dezbaterilor, aglomerarea rolului instanței și exercitarea căilor de atac.

Judecarea procesului într-un termen rezonabil are ca scop înlăturarea incertitudinii în care se găsesc părțile prin restabilirea, cât mai curând posibil, a drepturilor încălcate și prin reinstaurarea legalității, care trebuie să guverneze toate raporturile juridice într-un stat de drept, ceea ce constituie o garanție a unui proces echitabil.

Articolul 4 alin. (2) și (3) din Legea menționată prevede că, instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Din materialele dosarului și, anume, din raportul, anexat la materialele dosarului (f. d. 46-53, vol. I), rezultă că, la data de 03 februarie 2009, Ion Berdan a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Eduard Sibov cu privire la

înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului prin mutarea gardului și demolarea garajului construit ilegal pe lotul de pământ din str-la Toma Alimoș,12a, or. Durlăști.

Prin încheierea din 06 februarie 2009, judecătorul Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, Natalia Simciuc a primit în examinare cauza civilă nominalizată și a fixat termenul de judecare a cauzei pentru data de 25 februarie 2009.

Ulterior, ședințele de judecată ale primei instanțe au avut loc la 12 martie 2009, 01 aprilie 2009, 04 mai 2009, 28 mai 2009, 18 iunie 2009, 03 iulie 2009, 04 august 2009, 22 septembrie 2009, 22 octombrie 2009, 19 noiembrie 2009, 08 decembrie 2009, 18 ianuarie 2010 și 26 ianuarie 2010.

În cadrul examinării cauzei în primă instanță, instanța de judecată a dispus atragerea în proces în calitate de copârât pe coproprietara Angela Sibov, reclamantul Ion Berdan a înaintat cerere de modificare a pretențiilor sale, părțile au solicitat acordarea termenelor pentru prezentarea probelor suplimentare, au înaintat cereri de amânare, au solicitat audierea martorilor și atragerea în proces a intervenienților accesorii Primăria or. Durlăști, SRL „Tanjar-Co” și ÎS „Cadastru”, iar la data de 27 ianuarie 2010, a fost pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care acțiunea a fost admisă parțial și au fost obligați Eduard Sibov și Angela Sibov să înlătore obstacolele create și să mute gardul conform planului lotului de pământ din str-la T. Alimoș,12A, or. Durlăști, cu nr. cadastral 0121120555, iar în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 24 februarie 2010 și, respectiv, la data de 26 februarie 2010, Eduard Sibov și Ion Berdan au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2010 au fost admise apelurile declarate de către Ion Berdan și Eduard Sibov, a fost casată hotărârea primei instanțe și cauza a fost restituită spre rejudecare în primă instanță, dosarul fiind repartizat judecătorului Liuba Pruteanu.

La data de 02 iulie 2010, Eduard Sibov și Angela Sibov au depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Tanjar-Co” și Primăriei or. Durlăști, intervenienți accesorii OCT Chișinău și Ion Berdan cu privire la anularea actului de constatare pe teren la modificarea planului geometric.

La data de 09 septembrie 2010, Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, prin încheiere, a dispus conexarea într-o singură procedură a cauzei civile la cererea de chemare în judecată a lui Ion Berdan împotriva lui Eduard Sibov și Angelei Sibov cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului și a cauzei civile la cererea de chemare în judecată a lui Eduard Sibov și a Angelei Sibov împotriva SRL „Tanjar-Co” și Primăriei or. Durlăști, intervenienți OCT Chișinău și Ion Berdan cu privire la anularea actului de constatare pe teren la modificarea planului geometric, care deja se afla în procedura judecătorului Liuba Pruteanu.

Ulterior, ședințele de judecată ale primei instanțe au avut loc la 16 noiembrie 2010, 13 decembrie 2010, 09 februarie 2011, 29 martie 2011, 21 iunie 2011, 25 august 2011, 29 martie 2012, 18 mai 2012, 09 iulie 2012, 25 septembrie 2012, 28 noiembrie 2012, 05 februarie 2013, 25 martie 2013, 24 mai 2013, 29 mai 2013, 08 iulie 2013, 31 octombrie 2013, 20 decembrie 2013, 21 ianuarie 2014, 07 februarie 2014 și 12 februarie 2014.

La data de 04 februarie 2013, Primăria or. Durlești a depus cerere reconvențională împotriva lui Eduard Sibov și Angelei Sibov cu privire la obligarea demolării garajului construit neautorizat pe terenul cu destinație comună pentru crearea căii de acces spre Tudor Vladimirescu, iar la data de 22 mai 2013, Primăria or. Durlești a depus cerere, prin care a solicitat încetarea procesului pe cererea reconvențională.

La data de 17 februarie 2014, Judecătoria Buiucani mun. Chișinău a pronunțat hotărârea, prin care a respins ca neîntemeiată acțiunea lui Ion Berdan și a admis parțial acțiunea lui Eduard Sibov și a Angelei Sibov, fiind anulat actul de constatare pe teren la modificarea planului geometric întocmit de SRL „Tanjar-Co” la data de 29 mai 2009, iar în rest acțiunea a fost respinsă, precum și încheierea de încetare a procesului pornit în baza cererii reconvenționale.

În cadrul examinării dosarului după trimiterea la rejudecare, au fost înaintate cereri de amânare, la data de 29 martie 2011, a fost dispusă efectuarea expertizei judiciare tehnice, ulterior fiind concretizate cerințele referitor la efectuarea expertizei, iar la data de 09 iulie 2012, a fost numită efectuarea unei noi expertize judiciare tehnice, examinarea cauzei fiind suspendată pînă la efectuarea expertizei, au fost prezentate probe suplimentare, la ședința de nenumărate ori nefiind prezent reprezentantul pârâtului.

La data de 03 martie 2014, Ion Berdan a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe și recurs împotriva încheierii primei instanțe, iar la data de 22 aprilie 2014, dosarul a fost repartizat în mod aleatoriu judecătorului Curții de Apel Chișinău, Anatolie Minciună.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2014 au fost respinse apelul și recursul declarate de către Ion Berdan și menținute hotărârea și încheierea ale primei instanțe.

La data de 05 septembrie 2014, Ion Berdan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 februarie 2014 a fost admis recursul declarat de către Ion Berdan, au fost casate parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a fost emisă o hotărâre nouă, prin care a fost admisă parțial acțiunea înaintată de către Ion Berdan, fiind obligați Eduard Sibov și Angela Sibov să înlăture obstacolele în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului prin demolarea gardului construit ilegal peste porțiunea de teren cu nr. cadastral 0121120555 din str-la Toma Alimoș, 12a, or. Durlești și a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea înaintată de către Eduard Sibov și Angela Sibov, iar în rest decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe au fost menținute.

La data de 06 februarie 2015, Eduard Sibov și Angela Sibov au înaintat o cerere cu privire la explicarea deciziei instanței de recurs, care la data de 25 februarie 2015 a fost respinsă prin încheierea Curții Supreme de Justiție.

La data de 26 martie 2015, Eduard Sibov și Angela Sibov au depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, care la data de 20 mai 2015, prin încheierea Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă ca fiind inadmisibilă.

La data de 18 martie 2015, Ion Berdan a înaintat Curții Supreme de Justiție cerere de corectare a greșelilor strecurate în decizia din 04 februarie 2015, care prin încheierea din 01 iulie 2015 a fost admisă.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță corect a concluzionat că, cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Berdan împotriva lui Eduard Sibov și a Angelei Sibov cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului prin mutarea gardului și demolarea garajului construit ilegal pe lotul de pământ din str-la Toma Alimoș, 12a, or. Durlești s-a aflat în curs de examinare în perioada 03 februarie 2009-04 februarie 2015, respectiv, 6 ani, fapt care constituie o încălcare a dreptului lui Ion Berdan la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Conform art. 5 alin. (1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

La caz, se reține că, la aprecierea prejudiciului moral se ține cont de caracterul individual al fiecărei cauze, iar aceasta se face în raport cu criteriile de apreciere, cum este complexitatea cauzei, durata neexaminării, comportamentul părților, precum și miza pentru reclamant.

Totodată, la aprecierea prejudiciului moral, se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se excesiv și vădit exagerate.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de recurs consideră că, din punct de vedere a complexității, această cauză a fost una complexă, fiind atrași în proces copârâta și intervenienții accesorii, ulterior, după remiterea cauzei la rejudecare fiind conexat dosarul la acțiunea lui Eduard Sibov și a Angelei Sibov într-o procedură unică cu dosarul la acțiunea lui Ion Berdan, iar la data de 29 martie 2011 și 09 iulie 2012, a fost numită efectuarea expertizelor judiciare tehnice.

Cu referire la comportamentul părților, instanța de recurs notează că, durata excesivă a judecării cauzei a fost determinată atât de comportamentul părților, care au depus cereri de amânare, pârâții care nu s-au prezentat la ședințe de judecată de nenumărate ori, au înaintat cereri de prezentare a probelor suplimentare, cât și din cauza atitudinii pasive ale instanțelor de judecată, în special, a primei instanțe, care nu a întreprins măsuri necesare pentru curmarea comportamentului de rea-credință a participanților la proces, care abuzau de drepturile procedurale și duceau la amânarea nejustificată a cauzei.

Astfel, ședințele de judecată din 29 martie 2012, 25 septembrie 2012, 28 noiembrie 2012, 25 martie 2013 și 20 decembrie 2013 au fost amânate din cauza

neprezentării nemotivate a reprezentantului pârâtei Primăria or. Durlești, iar instanța de fiecare dată a dispus amânarea ședinței.

Or, în conformitate cu art. 205 alin. (4) CPC, dacă instanței judecătorești nu i s-a comunicat motivul neprezentării în ședință de judecată a participantului la proces citat legal sau dacă instanța consideră neîntemeiat motivul neprezentării, pricina se examinează în absența acestuia, iar în conformitate cu art. 206 alin. (3) și alin.(5) CPC, dacă pârâtul, înștiințat legal despre locul, data și ora ședinței de judecată, nu s-a prezentat în judecată și nu a comunicat instanței motivul neprezentării sau dacă motivele sînt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate, sau dacă pârâtul nu a solicitat examinarea pricinii în lipsa sa, instanța o examinează în lipsa acestuia, iar neprezentarea în ședință de judecată a reprezentantului sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea pricinii. La solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amîna o singură dată judecarea pricinii din cauza neprezentării motivate a reprezentantului acestuia.

Totodată, nu este justificată amânarea ședinței de judecată din 05 februarie 2013 pentru un termen de aproximativ două luni, din motivul că persoana, care urma a fi audiată în calitate de specialist, nu avea la sine un act de identitate (f.d.50).

Este de menționat că, decizia Curții de Apel Chișinău pentru prima dată a fost pronunțată la 08 iunie 2010, adică peste circa 4 luni, respectiv, după ce a parvenit de la rejudecare, decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 25 iunie 2014, adică peste circa 4 luni, iar decizia Curții Supreme de Justiție a fost emisă la data de 04 februarie 2015, adică peste circa 7 luni.

În atare circumstanțe, se atestă că, perioada de examinare a cererilor de apel și recurs nu a fost una excesivă.

În ceea ce privește miza (interesul) pentru Ion Berdan, se reține că, o perioadă de 6 ani acesta nu a avut posibilitate să-și exercite dreptul de proprietate garantat de art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, fiindu-i create obstacole prin construirea ilegală a gardului și a garajului pe terenul său.

Ținând cont de circumstanțele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, prima instanță just a hotărât în bază echitabilă acordarea recurentului Ion Berdan a sumei de 15000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, însă greșit a încasat această sumă din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor.

Or, Curtea Supremă de Justiție în Recomandarea nr. 83 din 29 octombrie 2015 a indicat că, instanțele judecătorești vor dispune acordarea unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, a costurilor și cheltuielilor de judecată prin intermediul Ministerului Justiției și nu prin intermediul Ministerului Finanțelor.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a modifica hotărârea primei instanțe prin încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ion Berdan suma de 15000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, iar în rest de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. e) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ion Berdan.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016 și se modifică hotărârea Judecătorei Buiucani municipiul Chișinău din 15 octombrie 2015 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Berdan împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral prin încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ion Berdan a sumei de 15000 (cincisprezece mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest hotărârea Judecătorei Buiucani municipiul Chișinău din 15 octombrie 2015 se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorei

Iuliana Oprea

Ion Druță

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Mariana Pitic